

רבונו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	תל אביב
17:47	17:21	16:22	תל אביב
17:52	17:25	16:20	ירושלים
17:44	17:19	16:20	חיפה

שבת שלום ומבורך!
העלון טעון גניזה

אור הפרשה

יו"ל ע"י מוסדות אור דוד בראשות הרה"ג דניאל זר שליט"א

כ"ב חשון תשע"ח ♦ גליון 5 ♦ פרשת חיי שרה

הרב דניאל זר שליט"א

הקשר שלנו עם בורא העולם

מדוע הקב"ה רוצה שנתפלל אליו ורק אז יוריד לנו גשמי ברכה?

מתנת האמונה

היה זה בשנת תרפ"ח. הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, הגיש בקשה להשתחרר מרוסיה הנצורה ולעלות לארץ ישראל, אך השלטונות לא ראו זאת בעין יפה, ובשנת תר"צ נשפט בעוון מרד ונשלח לעבודות פרך בסיביר הרחוקה והקפואה. בחלק מהזמן נאסר בצינוק קטן וצפוף, שם שהה בתנאי אסתטיקה ירודים להחריד ובלי כל יכולת לחשוב אפילו בדברי תורה.

באחד הימים, כשהתעורר ועמד ליטול ידיו בשחרות, החל לומר 'מודה אני' כמנהגו של כל יהודי מדי בוקר. רבי יחזקאל אינו ממלמל מבלי להרהר, ומתחיל להתבונן: 'על מה בעצם אני מודה? הרי הגוליתי מביתי, נזרקתי מעירי, נענשתי על לא עוול בכפי. אני יושב בצינוק נורא ומצחין, ואפילו להרהר בדברי תורה או להתפלל אסור כאן. על מה אני מודה?'

הוא מוסיף להרהר תוך כדי אמירת המילים 'שהחזרת בי נשמתי בחמלה', ועדיין אין פיתרון לשאלה המנקרת בו. ואז אמר את צמד המילים החותמות 'רבה אמונתך', ומיד ניצת זיק בעיניו. 'אה, על זה אני מודה, בוודאי, פשיטא שיש להודות על כל גרם אמונה שיש בי, ועל אחת כמה וכמה ש'רבה אמונתך' - שאני מצוייד בכמויות גדולות של אמונה... אני מודה על המתנה שקיבלתי להיות יהודי מאמין, על כך אני מודה! הרהר, ויצא בריקוד ב'מרחבי' הצינוק הצפוף...

כתוב בספרים, אין דבר שיכול לחזק את האמונה של האדם כמו גשם. למה? כל החוקים בטבע הם חוקים קבועים, מים מכבים את האש, האש שורפת, האדמה מצמיחה. יש דבר אחד בטבע שאין לו חוק קבוע זה גשם, יכול שיהיה גשם כל החורף, יכול להיות בצורת קשה מאוד שנים, אתה לא יכול לדעת כלום. הגמרא אומרת, שלוש מפתחות ביד הקב"ה: מפתח של תחית המתים, מפתח לידה ומפתח גשמים. רוצים גשם? צריכים להתפלל ואדם רואה שמתפללים ויורד גשם, פלאי פלאות. הקב"ה אומר לאדם "בזעת אפך תאכל לחם", אני רוצה איתך קשר, אתה תחרוש, תזרע, תתפלל אלי, אני רוצה קשר איתך. אבל הנחש, אל תתפלל אלי, זה הקללה הגדולה ביותר, להיות מנותק מהקב"ה.

תפילה זה חיבור, זה התקשרות לבורא עולם, ולכן רואים שיש רשעים שהם עדיין לא רשעים גמורים, ואם עדיין באים לרשע יסורים או מכות סימן שהוא עדיין לא רשע גמור, למה כי הקב"ה אומר, אני נותן לך מכות, תתפלל אלי, תחזור אלי, תתקרב אלי. רשע שהוא מיליארדר, וילות, בית, בריאות, הצלחה, הכל חלק אצלו ואין לו שום בעיה זה כמו הנחש, זה הרשע בדיוטה התחתונה ביותר, **הקב"ה לא רוצה איתך עסק, אל תתפלל אלי, אל תרים את הראש שלך אלי, קח הכל, בית, כסף, הכל חלק, לא רוצה לשמוע את הקול שלך, נורא נוראות!**

ולכן חז"ל אומרים שאין גשם סימן שמידת הדין מתוחה על עם ישראל. מצד שני אומרים חז"ל, גדול יום ירידת גשמים מיום תחיית המתים. גדול יום ירידת גשמים כמתן תורה. ולמה? אם יורד גשם שהשמים פתוחים, מידת הדין לא מתוחה ובורא עולם מתקרב, גשם מתקרב, צריכים לרקוד, אבא מתקרב אלינו, אבא קרוב אלינו. אם אין גשם זה פחד. לכן צריך הרבה להתפלל על הגשם ולבקש גשם, כמה חסר מים במדינה, ובמקום להתפלל הם רוצים להביא מים מתורקיה, להתפיל מהים, מה הם לא רוצים לעשות והעיקר לא להתפלל. אבל אם נלך בדרך התורה אנחנו נוכל לספק מים לתורקיה, לאיטליה ולכל המקומות בעולם, נעשה את רצון ה', ונזכה לכל הישועות אמן.

מתוך דרשתו השבועית של הרב דניאל זר שליט"א המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

אילו היינו יודעים מה ערכה של תפילה, מה כוח של תפילה היינו מנצלים כל רגע ורגע לתפילה, בדרכים, בכל פינה שאתה הולך, בעבודה, תעסוק בדברים ואתה יכול לדבר עם הקב"ה. יש לך בעיה, רבונו של עולם תעזור לי לפטור את הבעיה ואתה רואה ניסים, אתה רואה שהקב"ה מקבל את התפילה. אומר המהר"ל מפראג, אם אדם לא מתפלל ומשמים רוצים לתת לו משהו טוב, גם אם מגיע לו - אם לא יתפלל הוא לא יקבל. תראו דבר נורא, גם אם מגיע וצריך לתת לו הוא לא יקבל! זה מוכח בתורה, בפרשת בראשית כתוב **"וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח, כי לא המטיר ה' אלוקים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה"**. תראו מה כתוב פה, למה אין עשבים? למה אין צמחים? **"כי לא המטיר ה' אלוקים"**, הקב"ה לא הוריד גשם. ולמה לא הוריד גשם? **"ואדם אין לעבוד את האדמה"** האדם לא נמצא.

תראו מה אומר רש"י הקדוש: מה הטעם שהקב"ה לא הוריד גשם? לפי שהאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתם של גשמים, אין מיישהו שנמצא שידע להעריך מה זה גשם. וכשנברא האדם, וידע שהגשמים הם צורך לעולם, התפלל עליהם וירדו הגשמים וצמחו האילנות והדשאים. זאת אומרת אף על פי שה' יתברך יודע שהעולם חייב גשם וצריך גשם אבל כל עוד שאדם לא מתפלל על הגשם אני לא נותן, שנדע להעריך מה זה גשם. האדם הראשון חטא, הוא נענש, אשתו נענשה והנחש נענש. כולם מבינים שהעונש של הנחש הכי קשה מכולם, הרי לכאורה איזה עונש קיבל

הנחש, עפר תאכל כל ימי חיך? כל מקום יש לו עפר, אפילו על הגג יש לו עפר, הוא מוריד את הראש שלו הוא אוכל. אדם כדי לאכול צריך לחרוש, לזרוע, לטחון, עשר פעולות עד שמגיעים ללחם, כמה עמל, כמה צער... והנחש כל מקום יש עפר א"כ מה הקללה? אלא הקב"ה אומר לנחש, אני איתך לא רוצה עסק, כל מקום יהיה לך אוכל, לא רוצה שתתפלל אלי, לא רוצה לשמוע את הקול שלך, אתה רוצה אוכל תוריד את הראש תאכל! אבל האדם, אתה חורש, זורע, צריך גשם, אתה צריך להרים את הראש לשמים, "אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי", מתפלל לבורא עולם.

רגע חושבים
עמוד 4

הלכות החורף
עמוד 3

פרשת השבוע
עמוד 3

סיפורים מהחיים
עמוד 2

הבה נשמח, נודה ונעריך: יש לנו את היכולת להאמין, להתחבר, להישען, להרגיש שיש לנו אבא שבשמים, יש לנו על מי לסמוך! אשרינו מה טוב חלקינו, שאנו יהודים מאמינים בני מאמינים!

סיפור לשבת

פרב אשר קופלסקי

מעשה קטן - זכות גדולה

בזכות מסירות נפש משפיעים גם על אנשים אחרים!

את הסיפור הבא, סיפר האדמו"ר מחוג חתם סופר, הרה"צ הגר"מ אלטמן שליט"א: היה זה לפני כחצי יובל שנים. בבאר יעקב הקטנה נפטר יהודי מבוגר, שזכה להערכה רבה מכל בני היישוב. הוא היה יהודי תלמיד חכם משכמו ומעלה, אך לדאבונו לב נפטר בעיצומם של ימי חול המועד פסח, וממילא אסור להספידו כראוי למעלתו.

בשעה היעודה, נקבצו ובאו כל בני היישוב לחלוק כבוד אחרון לנפטר הדגול. בראש ההלוויה עמד רב היישוב, שלתדהמת הכל ביקש את רשות הדיבור, ועלה לשאת הספד מר על הנפטר. מיד בפתח דבריו, יישב את השאלה מדוע הוא מספיד למרות ימי חול המועד, וכך אמר:

'בוודאי אתם תמהים, מדוע אני ניגש להספיד את הנפטר בימי החג. הצדק עמכם, אלא שצוואה אחרונה הותיר בידי הנפטר, ובה ביקש להספידו ולספר ברבים את סיפורו האישי, למען נדע את כוחו של קידוש שם שמיים...'

משפט הפתיחה היה מסקרן דיו, כדי שכל בני היישוב יטו אזנם כאפרכסת. הרב הרים את קולו, וסיפר את מה שסיפר לו הנפטר לפני כמה עשרות שנים, בבקשה כי סיפור זה יסופר רק אחרי לכתו מהעולם הזה, כדי שמסקנתו תוטמע בנפשות הצעיר כולו...

'הנפטר הדגול המונח לפנינו, תלמיד חכם ירא שמים ומדקדק במצוות, לא נולד כזה. הוא נולד בבית תל אביבי, להורים שלא הכירו את הדת היהודית, וזה היה החינוך שקיבל בצעירותו...'

עתה נשם הרב עמוקות, ונתן לציבור את השניות הדרושות לעיכול המידע החדש והמטלטל. הם לא האמינו - יהודי זה? הרי הוא נראה שנוגד בבית של יראי השם וחושבי שמו! הרי הוא נראה פרח לתפארת שלבטח גדל וחונך בערוגה בעלת רמה רוחנית גבוהה! האמנם? היתכן?!

'כן, כן', המשיך הרב, 'רואה אני מבטי הפליאה, אך זו האמת לאמיתה. ואת המהפך של חייו, הוא חייב לבחור בן 16, שהוא כלל לא מכיר' - - -

העלילה מסתבכת. ראשית, יהודי מוכר ומורם מעם שמסתבר שעשה מהפך דרמטי בחייו. שנית, המהפך הזה קרה בידי בחור צעיר ששמו לא ידוע!

'וכך אירע הדבר', המשיך הרב לרתק את הנוכחים, 'בשעת לילה מאוחרת אחת צעד הנפטר הדגול כנער צעיר, יחד עם חבריו לשכונה, שלא היו בני טובים בלשון המעטה. לפתע, צדה את עיניהם דמותו של בחור צעיר בעל חזות עדינה ואצילית, הצועד ברחובות תל אביב במרץ, כאשר הוא ממקד מבט בנקודה רחוקה, ואינו מביט אל הרחוב הצבעוני ולו לרגע קט' - - -

מיד זיהו החברים את ה'פוטנציאל', והחלו להתגרות בו. הם חצו את הכביש לעברו, והחלו לנסות לצוד את תשומת לבו. תחילה צעקו, בהמשך צחקו, ואף קיללו. אפס, כי כל אלה לא הסיטו את הבחור מהנהגתו, והוא המשיך לשמור את עיניו, ולא להתייחס לנעשה סביבו!

כשראו כי כל אלה לא מצליחים להסיט את הבחור ממוקד המבט, ניסו לדחפו, להדופו, ואף להשליך לעברו חפצים. אך הוא לא הגיב ולא השיב, ורק החיש את צעדיו, תוך שהוא מקפיד להישאר מרוכז בתפקידו כיהודי, נציגו של בורא עולם, גם בתוך עיר החולין המגרה את כל החושים... החבורה העליזה המשיכה לעקוב אחריו דקות ארוכות, מנסה בכל מחיר לגרום לו להרים מבט לעברם, אך הבחור התעקש, ועיניו לא נעו לכיוון...'

אחרי זמן ממושך, התייאשו ממנו. 'עזבו, הוא כנראה דפוק לגמרי, בטח לא שומע, מי יודע אם הוא מרגיש', אמרו זה לזה בצחוק... רק אחד מהחברים, המשיך לרדוף אחריו, מנסה להמשיך וללכוד את תשומת לב הבחור...'

אך הבחור בשלו. ממהר צועד בנמרצות, ועיניו שקועות במדרכה. אחרי עוד כמה דקות של ניסיון, החל להבין הנער הרודף כי משהו מוזר מתרחש כאן - היתכן? בן נוער צועד ברחובות תל אביב, אינו מרים את עיניו ואינו מפנה מבט? אינו משיב להתגריות ואינו מגיב למתרחש מסביבו? איך זה יתכן? האם הוא שפוי?

ברמזור, נעצרו השניים, סמוכים זה לזה. 'תגיד לי', פנה הנער לבחור, 'אני עוקב אחריך כבר הרבה זמן, ומקודם - גם ניסיתי להציק לך. אבל עכשיו אני מבקש להבין - לאן אתה הולך בשעת לילה מאוחרת כזו בתל אביב? מה אתה מחפש כאן? אתה נראה כמו כוכב שנפל כאן מהחלל החיצוני!'

'אה', השיב הבחור במבוכה, 'יש לי תור לרופא שיניים. הגעתי עם האוטובוס שעוצר ברחוב הראשי, ומשם אני צריך להתקדם רגלית.' 'לא יכול להיות', השיב הנער מידית, 'רופא שיניים? באחת עשרה וחצי בלילה? זה לא יתכן!' 'במקום להתווכח', הציע הבחור בנועם, 'בוא אתי ותראה, אני כבר קרוב מאוד למרפאה'. סקרנותו של הנער התעוררה, ואכן, הוא עקב בעיניו וגילה כי הבחור נכנס בשערי מרפאת השיניים, בשעה אחת עשרה וחצי בלילה! 'אני מחכה לו כאן!' החליט באותו רגע. 'את הסיפור הזה אני חייב להבין!' הטעם בחיים!

אך יצא הבחור מרופא השיניים, ולהפתעתו - הנער שנדבק אליו עדיין ממתין לו. 'תגיד לי', ביקש להבין, 'רופא שיניים באמצע הלילה? על מה ולמה? ובכלל, איך אתה מסוגל ללכת כך, מרוכז בתוך עצמך. לא מסקרן אותך מה קורה בחנויות? אתה לא שומע את הרעש מסביב? הן הרחוב כה צבעוני ומושך!'

'מסקרן? שואל הבחור, 'דווקא נראה לי יותר לא כדאי. לא כדאי לתת לעיניים למשוך אותך, לא כדאי לתת לאוזניים לשמוע מה שהם לא צריכים. הקדוש ברוך הוא נתן לנו מתנה, את חמשת החושים. אני יכול לתת להם דרוו, להסתובב ימינה ושמאלה, לראות הכל, לשמוע הכל, להתייחס ולהרגיש הכל - - - אבל אני לא רוצה! זה לא כדאי לי! כשאני שומר על עצמי, אני מרגיש טוב. אני יודע שאני מתגבר, אני מאושר שאני שולט בעצמי, אני מלא בשמחה כי אני מתמודד ומצליח!'

אתם הולכים אחריי ברחוב ולועגים לי. אתם חושבים שאני אומלל כי עיני נעוצות בקרקע. אבל אתם לא מבינים שאני כמו רוקד את כל הדרך - כי אני מנצח! כי אני עושה את מה שאני צריך! כי אני לא נסחף! כי אני שולט ביצרי!

חסר לי הרחוב? הוא יכול לגרות אותי, אבל הוא לא יכול לנצח את הטעם המתוק והתענוג הרוחני שבלהיות נעלה ממנו, גבוה ממנו, חזק ממנו! משפלים אותי? זה יכול להפריע, זה לא יכול לבלבל את המטרה או להעיב על השמחה - הרי אני מתעלה ברגע זה!

הנער הביט בבחור, שדיבר בקול ברור ונחרץ, ויחד עם זאת - היטיב לתאר את האושר, את השמחה ואת המתקנות שבהנהגתו זו דווקא. אחר כך נפרדו השניים, ומעולם לא נפגשו יותר...

אך רושם מעשי הבחור והפגישה הקצרה עמו, לא חלף מהנער למחרת, החליט לנסות לעשות כמעשהו, לראות אם הוא יכול לנצח את הרחוב על פיתויו. כשחבריו קראו לו, היה לו קשה, אולי מפרך, אבל בסוף הוא אמר בגבורה: 'אני מנסה עכשיו משהו חדש, טעם אחר לחיים!'

גם למחרת לא הגיע, וגם שבוע אחר. מאוחר יותר נקלע לבאר יעקב, ומשם החלה צמיחתו הרוחנית - - -

עשרות שנים אחרי, עמדו מאות מלווי של אותו נער בדרכו האחרונה, והאזינו מרותקים לסיפור חיים של אדם שהכירו כל כך טוב, אבל לא יכלו לשער מה עבר עליו בצעירותו, ומי עשה את המהפך בחייו. ואז, הרעים הרב בקולו והוסיף:

'הבחור הזה, לא יודע מה הוא עשה. הוא הלך ברחובות תל אביב ושמר על עיניו, אח"כ דיבר עם איזה נער שהציק לו, ומבחינתו הסיפור נגמר. אבל קידוש השם שעשה - עשה מהפכה בעולם, הציל נפש יהודית, הפך נער קר ומנוכר לאישיות רוחנית רמת מעלה!'

אכן, ערב שגרתו, רחוב פשוט, בחור צעיר - - - מהפכה בעולם, נפש שהופכת מרחובית לרוחנית, נשמה יהודית הזוכה בחיי אושר - - - הכל ענין של קידוש שם שמים - מעשה קטן, פעוט. זה יכול להיות לומר 'אשר יצר' בכוונה, זה יכול להיות להישאר בבית הכנסת עד אחרי הקדיש האחרון, לפעמים התגברות מלומר לשון הרע, או לסייע לאשה מבוגרת לסחוב שקיות. אבל זהו קידוש השם. וקידוש השם - רב כוחו ועוצמה יכולתו, השלכותיו אדירות ועצומות עד שאי אפשר לשער ולהעריך!

לשמיעת שיעורי הרב אשר קופלסקי בדף היומי ובנושאים שונים חייגו עכשיו לקול הלשון: 073-2951342

רוצים לקבל עדכונים מדליקים בכל יום?
הצטרפו לקבוצת הוואטסאפ של הרב דניאל זר שליט"א
להצטרפות הוסיפו את המספר 054-240-20-31 לאנשי הקשר ושלחו בוואטסאפ את המילה "הצטרפות"

הצטרפו עכשיו ותקבלו הודעה יומית לנייד שלכם עם מאונ, סרטונים, מאמרים, הלכות, סיפורים מרתקים ועוד..

פרשת חיי שרה

בתחילת הפרשה מספרת התורה שאברהם אבינו קנה את מערת המכפלה מעפרון החיתי: "חז"ל שמו דגש על כך ששמו של 'עפרן' לאחר המכירה נכתב בתורה חסר, ואמרו עליו את הפסוק "נִבְהַלְ לַהוֹן אִישׁ רַע עֵין וְלֹא יֵדַע פִּי חֶסֶר יְבֹאֲנוּ". ודרשוהו כך: 'נבהל להון איש רע עין', זה עפרון שהכניס עין רעה בממונו של צדיק, 'ולא ידע כי חסר יבואנו', שחסרתו התורה וא"ו. ע"כ. וכבר שאלו המפרשים מהי המשמעות לעפרון אם שמו נכתב בתורה מלא עם 'ו', או נכתב חסר בלי 'ו'. וביותר יש להבין הרי ספר התורה הוא 'תורה לעם ישראל' ומה לנו יוצא מכל הענין הזה, איזו הלכה או לימוד מוסרי רצתה התורה ללמד אותנו.

המגיד מדובנא מבאר את הדברים כך: באמת לא רק אות משמו בלבד הפסיד כאן עפרון, האות אינה אלא סמל. הוא הפסיד כאן את הזכות שמערת המכפלה תקרא על שמו, שיהיה לו חלק במנוחתם של האבות הקדושים. הפסד זה הוא אכן כבד משקל. עתה נתבונן כיצד הפסיד את הזכות

הזאת. ונקדים לכך עוד שאלה. בספר מלכים מוזכרת אישיות אחרת שגם הוא אינו יהודי וגם הוא התבקש לתרום מממונו לדבר שבקדושה, זה היה 'חירם מלך צור' והוא נתבקש על ידי שלמה המלך לתרום עצי ארזים לבנין בית המקדש. עליו אמרו חז"ל שהיה ראוי לקבל שכר גדול מן השמים כמי שיש לו חלק בבנין בית המקדש, אלא שהוא הפסיד את שכרו במה שעשה את עצמו כאליל, ונשאלת כאן שאלה גדולה: האם חירם עשה זאת בחינם? לא ולא, הוא קיבל עבור תרומתו תשלום מלא. מדי שנה בשנה קיבל משלמה המלך עשרים אלף כור חיטים ועשרים אלף כור שמן, ובכל זאת לא נגרעה זכותו בשמים. ואם כן נשאלת השאלה מה נשתנה מדוע היה חירם זכאי לגמול מה' בעוד שעפרון הפסיד את הכל.

ומסביר המגיד מדובנא את הדברים כדרכו בדרך משל. עשיר גדול נהג להתארח בנסיעותיו יחד עם פמלייתו במלונות פאר. בכל בית מלון טרחו כמובן לספק לו את כל מבוקשיו כמיטב יכולתם, ועם גמר שהותו במלון הוא פרע את החשבון המנופח שהוגש לו ללא מיקוח. באחד מבתי המלון נהגו באופן שונה, גם כאן היה השירות מעל ומעבר. אבל כשביקש לפרוע את החשבון נכונה לו הפתעה בעל הבית ניגש אליו ואמר לו שאינו מוכן לקבל ממנו תשלום. העשיר הסביר לבעל המלון שאינו מוכן לקבל נדבות, אולם הלה לא ויתר והסביר לאורח, שאורח כמוהו אינו מודמן לו אלא לעתים רחוקות וזהו פשוט כבוד גדול למלון שלו לארח אדם מכובד כל כך, עצם שהותך כאן מהווה עבורנו את התשלום הגדול ביותר. ובשום אופן איני מוכן לקבל עבור זה אפילו אגורה אחת. העשיר לא יכל לדחות

במתנות כנהוג בין ידידים טובים. זהו ההבדל בין עפרון לחירם. עפרון התנהג כמו סוחר רגיל, הוא דרש תשלום עבור הסחורה, וקיבל את התשלום ובכך נסתלק, מעתה לא היה לו כל חלק במערה וגם לא בזכות שקבורים שם אבות העולם. אבל חירם לא דרש כל תשלום, את עצי הארזים הוא שלח כמתנה משום שחפץ ליטול חלק בבנין בית המקדש, ולכן הוא היה זכאי להכלל בחוג של ידידי ה' בהיותו שותף בבנין בית המקדש. ולפיכך גם התשלום שקיבל משלמה המלך לא היה בגדר תשלום, אלא בגדר מתנה בין ידידים. זהו סודו של ה'ו' שהיה חסר לעפרון. בכל הפרשה הוא נכתב בכתב מלא, משום שהיתה לו הזדמנות להיות נמנה עם ידידיו של נשיא אלקים אילו רק היה נותן לו את המערה בלב חפץ. אבל משהחמיץ את ההזדמנות וקיבל את שלו שוב אין סיבה להתייחס אליו כידיד ועם זה נעלם גם ה'ו' שבשמו.

הרב משה דיין שליט"א ראש הכולל "קניו הלכה" ומדריך תנאים בישיבת אור דוד

הרעם שיבוא לאחר הברק.

הגמרא אומרת שאדם שמתכל בקשת עיניו כהות, והטעם משום שהפסוק ביחזקאל אומר "כמראה הקשת אשר היינו בענן ביום הגשם, הוא מראה דמות כבוד ה'", היינו שהנביא דימה את הסתכלות בקשת להסתכלות בכבוד שמים, שכמו שבהסתכלות בקשת אין רואים מראה ממשי, כך גם ההתגלות של ה' יתברך לנביא אין זו ראייה ממשית, וכיוון שדימו את ההסתכלות בקשת להסתכלות בכבוד השכינה לכן צריך לנהוג בכבוד בהסתכלות בקשת, מכל מקום מותר לראות את הקשת כדי שיוכל לברך עליה, ורק להסתכל בה ביותר אסור.

לכתחילה שמברך על הקשת צריך שיראה את הקשת כולה שהיא כחצי גורן עגולה, ומכל מקום אם אי אפשר לראות את כל הקשת, ורואה רק מקצתה הרוצה לברך יש לו על מה שיסמוך.

אם רואה את הקשת בלילה יש לברך עליה. וכן אם רואה את הקשת דרך החלון מברך על הקשת, אולם אם רואה את דמות הקשת במים או במראה אין לו לברך על הקשת הזאת.

נחלקו הפוסקים אם רואה קשת האם מותר להגיד לחברו שיש קשת כדי שחברו גם כן יברך עליה, דעת כמה מהאחרונים שאין לומר לחברו שיש קשת בשמים, משום שזה מוציא דיבה על העולם שהם לא מתנהגים כמו שצריך, שהרי הקשת מסמלת שה' יתברך כועס ורוצה להביא מבול לעולם ורק משום הברית שכרת עם נח שלא להביא יותר מבול לעולם הוא לא מביא מבול, ולכן אין לומר לחברו שיש קשת בשמים. אולם דעת כמה אחרונים שאחרים שיש לומר לחברו שנראה הקשת בשמים כדי שחברו גם כן יברך על הקשת, ואדרבה אנו שמחים ומודים לה' יתברך אשר בחסדו כרת ברית שלא להחריב את העולם, וטוב לומר לחברו שיש קשת כדי שגם חברו יראה את הקשת ויברך עליה, ועל ידי זה גם חברו יתעורר לחוזה בתשובה, ולהלכה אדם שרואה את הקשת יאמר לכל חבריו שנראתה הקשת כדי שגם הם יברכו.

הרב רועי גנן כותב את מדור ההלכות באתר להלכות נוספות נכנסו לאתרנו: Rabenu.com

הלכות ברקים, רעמים וקשת

פסק השולחן ערוך שעל הרעמים והברקים מברך "עושה מעשה בראשית" ואם ירצה יברך "שכוחו וגבורתו מלא עולם", אולם כיום המנהג הוא שעל הברק מברכים "עושה מעשה בראשית" ועל הרעם מברכים "שכוחו וגבורתו מלא עולם".

כאשר רואה את הברק יברך מיד "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, עושה מעשה בראשית". ולא ימתין עד שיבוא הרעם, וכן אם שמע רעם יברך מיד "שכוחו וגבורתו מלא עולם" ולא ימתין לברק, ולאחר מכן שהברק יבוא יברך על הברק "עושה מעשה בראשית". ואם ראה ברק ולפני שברך שמע רעם (כשבאו בבת אחת או ממש אחד אחר השני), יברך על שניהם "עושה מעשה בראשית", ואם בירך עליהם "שכוחו וגבורתו מלא עולם" יצא ידי חובה.

אם ראה ברק וברך עליו "עושה מעשה בראשית" והתכוון לפטור את הרעם שיבוא מיד אחרי הברק (שכך זה בדרך כלל), יצא ידי חובה ואינו חוזר לברך על הרעם, אולם לכתחילה עדיף לנהוג שיברך על הברק בפני עצמו ולא יכוון לפטור את הרעם, ולאחר מכן שיבוא הרעם יברך גם על הרעם.

צריך לברך על הברק או על הרעם בתוך כדי דיבור, היינו שמשעה שראה את הרעם או שמע את הברק יש לו כשניה וחצי לברך את הברכה, ואם עבר כשניה וחצי אינו יכול לברך שכיוון שכבר הדבר הלך ועבר, ולכן ימתין ויברך על הברק הבא וכן על הרעם הבא.

אם ברך על הברקים או הרעמים פעם אחת, וחזר ושמע רעמים וראה ברקים, אינו חוזר ומברך עליהם באותו היום, אלא אם כן נטהרו השמים ונתפורו העננים לגמרי עד שהשמים זכים ואחר כך שוב נהיו עננים וראה ברקים או שמע רעמים צריך לחזור ולברך שוב על הברק ועל הרעם אפילו שזה באותו יום. אבל אם לא נטהרו השמים לגמרי מהעננים אפילו אם נראתה השמש או הירח מבין העננים אינו חוזר ומברך. ואם היה נמצא בעיר אחת ובירך שם על ברקים ורעמים, ולאחר מכן נסע לעיר אחרת ובדרכו ראה שנטהרו השמים לגמרי מעננים, וכאשר המשיך בדרכו הגיע למקום שיש בו עננים ושמע רעמים וראה ברקים, צריך לחזור ולברך שוב.

אם עבר אותו היום שברך בו על הרעמים ועל הברקים, והגיע יום אחר, אפילו אם לא התפורו העננים כלל (שהיו ברקים ורעמים רצופים במשך כמה ימים), צריך לחזור ולברך כל יום ביומו על הברקים והרעמים, ויום מיקרי מתחילת הבוקר עד למחרת, שכן בהלכות אלו הלילה הולך אחר היום (כמו לענין ברכות התורה), ולכן אם ברך בבוקר על הרעמים או הברקים אין לו לברך שוב בלילה, ואם ברך בלילה על הברקים או הרעמים והגיע עלות השחר ושמע רעמים או ראה ברקים יש לו לברך על הברקים והרעמים, אפילו אם היה ער כל הלילה, כיוון שכבר עלה עמוד השחר אזי זה יום חדש, וכן הדין לגבי ברכת הקשת.

כתוב בתורה שאחר שהביא הקב"ה מבול על העולם נשבע שלא יביא יותר מבול, והקב"ה הביא אות ברית שהוא קשת שנראה בשמים, וכמו שכתוב בפסוקים, ולכן תקנו חכמים לברך כאשר רואה את הקשת, "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם זוכר הברית נאמן בבריתו וקיים במאמרו".

אם התחיל לברך על הברק "עושה מעשה בראשית" (ולא כיוון לפטור את הרעם שיבוא אחר כך), ובאמצע הברכה שמע קול הרעם, לא יברך על הרעם בין על אותו הרעם בין על הרעמים אחרים, כיוון שיצא ידי חובה בברכת "עושה מעשה בראשית" שברך על הברק, אף על פי שלא התכוון לפטור את

ולהפסיק להשפיע, ומחמאה נדירה תהיה בעלת עוצמה ותיאסף כאוצר יקר. אך המציאות מראה שמסלול ההצלחה של המילים הטובות והמחמאות לא היה תלוי במינון. פעמים ריבוי החיזוקים החיוביים השפיע לטובה ופעמים מיעוטם הוא שהשפיע לטובה, וכן להפך.

אז במה זה תלוי?

כאשר החקלאי הוצה ליצור חיים חדשים באדמה, הוא מתכנן את החרישה, הזריעה, ההשקיה והזיבול, אך קודם כל הוא חושב על האקלים. כל פיסת חיים זקוקה לאקלים מתאים כדי שתוכל להתפתח. לפני כל זריעה והשקיה תוקדש המחשבה לאזור הזריעה ולתאריך שלה כדי להתאים את האקלים המתאים ביותר לגרעין הנזרע באדמה. **מילה טובה היא אותה פיסת חיים בדמות הגרעין הנזרק אל האישיות. יש בכוחה להצמיח אילן גדול ופירות מרובים, אך רק בתנאי שנוצרו תנאי סביבה ואקלים מתאימים.**

אם ראינו שחיזוק חיובי אינו פועל את פעולתו והוא נדמה לפעמים כהשלכת מילים לריק, כנראה לא נוצר האקלים הנכון. כדי שהזרע יקלט באדמת הנפש יש ליצור סביבת אקלים בריאה: אמון, חיבה, הערכה ואי-שיפוטיות.

אגב, קשה להגדיר במילים אקלים חיובי וטוב, זה משהו ש"מרגישים באוויר". בפסיכולוגיה ישנו מושג המוכר בשם: "אפקט פיגמליון". באנגליה נערך ניסוי, שבמהלכו חילקו ילדים שווי כישרונות לשתי כיתות. למורה של כיתה אחת סיפרו שמדובר בכיתה חלשים ולמורה של הכיתה האחרת סיפרו שמדובר במחוננים. גם הילדים עצמם לא הכירו איש את רעהו לפני כן. התוצאות הראו שתלמידי כיתה ה"כאילו-מחוננים" קיבלו ציונים בסביבות המאה, בעוד אלו שהוגדרו כחלשים הגיעו לארבעים בלבד.

הסיבה פשוטה: **אחר שהמורה יצר אקלים של הצטיינות ואמונה גבוהה בכישרונות הילדים, הם אכן עמדו בציפיות.**

גם בארה"ב התפרסם מחקר על שחומי עור משכונות עוני ופשע, שהגיעו לתפקידים בכירים מעבר למצופה. כאשר ביררו מה הסיבה לכך, רבים מהם הצביעו על מורתם כמי שהייתה אחראית להצלחתם. כשנשאלה המורה הזקנה מהו סוד כוחה, ענתה בפשטות תשובה קצרה: "האמנתי בהם".

כולנו יכולים ללמוד ליצור את האקלים הנכון, ונדמה שדווקא בימי קור וסערות מבחוץ אפשר לחמם את ביתנו בחום ואהבה, כדי שאותן מילים טובות ינבטו בהצלחה. חורף בריא וחמים.

הרב יהודה שמעוני מגיד שיעור בישיבת אור דוד
למגוון הרצאות הרב כנסו לאתרנו: Rabenu.co.il

רגע חושבים

הרב יואב שאלון

איך מזג האוויר אצלכם?

כולנו מכירים בחשיבותן של המילים הטובות. כולנו מבינים שאין כמו מילת עידוד להפיח חיים ורצון להתקדם. כל יצירת קשר בינאישי חייבת לסמוך יתדות על המשוב החיובי: בעל ואישה, הורים וילדים, מחנכים ותלמידים, חברים לחיים או עמיתים לעבודה, אצל כולם - ובפרט אצל ילדים ומתבגרים - המילה הטובה היא הגישה האפקטיבית והנכונה ביותר לבניית אמון, נכונות והצטיינות. לא תמיד.

יש מקרים שבהם החיזוקים החיוביים אינם משפיעים וכאילו הם לא נקלטו באוזניים וכמוכן לא בלב. משהו בדרך משתבש ואותם משובים חיוביים מתפוגגים ונעלמים ואינם נספגים ומשפיעים.

אישי חינוך בוודאי נחשפו עם הזמן לתופעה וגם הורים חדי עין יכולים לשים לב, שלמרות שפע המילים הטובות המגיעות ביושר, שכולן אמת לאמתיה, פעמים אין הן מחלחלות והשפעתן החיובית אינה ניכרת. הכיצד?

כאשר נשאלו על כך מחנכים, התשובה בדרך כלל הייתה - המינון קובע. יש שרצו לתלות את חוסר ההשפעה במינון נמוך, בכך שמילים טובות יכולות להיספג רק כאשר הן באות בממטרים כבדים.

יש שהסבירו - אדרבה, שטף של חיזוקים חיוביים עלול להיות לזרז

הגיע הזמן להפיץ עוד יותר...

רוצים להפיץ את העלון אור הפרשה באיזור פגוריקם

ומקבלים את העלון בדואר

גרשמים להיות חלק מהמפיצים

מתקשרים למוסדות אור דוד

בוא ותהיה שותף עם הרבה מפיצים
לפרטים: 03-5701212 // 054-8430340

כתובתנו באינטרנט Rabenu.co.il

